

כמה זה עולה לנו

סעיף הנכד בחוק השבות נשמע כמו עוד הזדמנות לחילופי מהלומות פוליטיות • אבל מומחים מזהירים מהשפעותיו, שעלולות לדבריהם לשלול את קיומה של ישראל כמדינה יהודית • ח"כ עמיחי אליהו: "חרפה שעד היום לא עסקו בזה. את כל העבודה החלמאית נצטרך לתקן"

◀ משה ויסטוך

בשנה האחרונה עלו לישראל 40 אלף איש לא יהודים, יותר מכל האנשים שהתגיירו ב-20 השנים האחרונות בארץ, מספר המומחה לעלייה והגירה, ד"ר נתנאל פישר, ממנסחי מתווה הגיר של שר הדתות היוצא מתן כהנא. לדבריו, כל חוק גיר – גם המקל ביותר – יקרוס אל מול המציאות הנוכחית שבה "דלת הכניסה למדינה פרוצה לחלוטין". סוגיות רבות כמו משילות, ביטחון, יוקר המחיה וזהות יהודית מעסיקות את חברי הקואליציה המסתמנת, אולם השארת הפירצה הפתוחה ואי תיקון סעיף הנכד בחוק השבות עלולים להוביל ללא פחות מסופה של ישראל כמדינה יהודית.

"מספר העולים ממדינות בריה"מ לשעבר בעשור האחרון גדול מספר העולים מכל שאר העולם, ומי תוכם רק 36% הם יהודים. משנת 2020 שיעור היהודים קטן ל-28%", מוסיף עו"ד ד"ר יונה שרקי מהמרכז למדיניות הגירה. "כלומר, כשני שלישים מהעולים אינם יהודים. מכאן נובע חלק גדול משחיקת הרוב היהודי בארץ. ב-35 השנים האחרונות ירד שיעור היהודים בישראל מ-84% ל-73%".

◀ זה לא בגלל הילודה הערבית? "לא. מאז 2015, הילודה היהודית עוקפת את הערבית. זה כבר לא רלוונטי למאזן הדמוגרפי במדינה.

עולה לנו

שחיקת הרוב היהודי נוצרת בעקבות עלייה בקצב מסחרר של קבוצת 'האחרים', אלה שהם לא יהודים ולא ערבים – אלה שעלו מכוח מה שנקרא 'סעיף הנכד' בחוק השבות."

שיקולים מלפני 50 שנה

בשנת 1950 נחקק חוק השבות, שלפי הסעיף העיקרי בו – כל היהודים היו זכאים לעלות לארץ. כעבור 20 שנים דן בג"ץ בסוגיה 'מיהו יהודי' וקבע כי גם בן או נכד של יהודי ייחשב לבן הלאום. כלומר, גם אדם שאינו יהודי על פי ההלכה, זכאי לעלות לארץ מכוח העובדה שאביו או סבו יהודים. בעקבות פסיקה זו נחקק בכנסת סעיף 4א' לחוק השבות, שהרי חיב את מעגל הזכאים לעלות לישראל וכוונה לימים "סעיף הנכד".

שרקי: "הלוגיקה בזמנו הייתה שכתוצאה מכך שיש רק אדם אחד, יהודי, שזכאי לעלות לארץ, אז כדי לממש את החזון הציוני הוא יצטרך להיקרע ממשפחתו. לכן בעקבות התערבות בג"ץ הוסיפו בשנת 1970 סעיף לחוק שמעניק זכאות עלייה גם לבנו ולנכדו שאינם יהודים. סעיף זה יצר חמש קבוצות זכאי עלייה, שגם הן מלאות באנשים שאינם יהודים –

בת הזוג של העולה, ילדו ובת זוגתו, והנכד ובת זוגתו. "כשהמחוקק הוביל את תיקון חוק השבות בעקבות החלטת בג"ץ, לנגד עיניו עמדה נקודה אסטרטגית, וזו הדמוגרפיה אל מול האוכלוסייה הערבית. קצב הילודה הערבית היה אז גדול יותר מאשר היהודית, הסכנה הדמוגרפית הובילה לכך שיצרו קבוצה חדשה בארץ מתוך מחשבה שאם אין מספיק עלייה יהודית, לפחות יובטח רוב שאינו ערבי בישראל". אלא ששני המומחים גורסים כי הנסיבות שהיו נכונות לפני יובל שנים אינן רלוונטיות בימינו, והדבר מצריך את צמצום ואף ביטול סעיף הנכד.

ד"ר נתנאל פיישר: אני לא מצליח להבין איך הנושא הזה לא עומד בראש מעייניה של הציונות הדתית, לפחות כמו החינוך, ההתיישבות ומערכת המשפט. זה קריטי. איך לא שמים את זה בראש סדר העדיפויות?

צילום: ערף 7

צילום: אור סנס

שני שלישי מהעולים בעשור האחרון אינם יהודים. פיישר (מימין) ושרקי

צילום: דוד כהן, פלאש 90
צילום: פלאש 90

ירושלים
www.jerusalem.muni.il

מינהל קהילתי גיטת העיר

חג האורים להורים וילדים

האור 13

חתחת לשל

מחזמר לכל המשפחה

דברי ברכה: סגנית ראש העיר, הגב' חגית משה

זאת חנוכה | ב' טבת (26.12) 10:00 | באולם היכל בית העם

ז'ראר בכר - רח' בצלאל 11 ירושלים

החניה בחניון מנורה

הרשמו באתר טיקצ'אק <<

עלות כרטיס: 20₪ למחזיקי כרטיס 'ירושלמי' / 30₪ אורח
*לא תתאפשר כניסה עם תינוקות ועגלות **כל ילד מעל גיל שנתיים מחויב בכרטיס

חנוכה שמח!

אגף חברה | מחלקת קהילות

המחלקה לתרבות יהודית בעיריית ראשון לציון מציגה:

כנס נשים מגוון, מרתק ומעניין בנושא

לחול את הכס שאר

שני | ב' טבת | 26.12.22 | 15:00

אמפי פיס "רביבים"
(מקיף ז') רח' גוש עציון 23, ראשל"צ

גוף ונפש

מנהלת תוכן: הרבנית והפסיכולוגית גילה לוי

הרב ניר מנוסי ד"ר שלומית מזרחי

מדע האהבה

הופכים את החושך לאור

כתיבה יוצרת

חנה שפיגל טוניק

סדנת צחוק

ציפי דגן

מדיטציה בתנועה

תמר רושטיין ורעיה מוסקל

פנג שואי (עיצוב בית רחמי)

שרונה פומס

רפואה טבעית

אורי הדסה קאלוש

את אלקי בהופעה

לרכישת כרטיסים: **טיקצ'אק** tickchak.co.il

מחיר כרטיס 100 ₪ | לנשים בלבד | אורך כל סדנה 90 דקות
כרטיס מקנה השתתפות בסדנה אחת בלבד
מספר מקומות מוגבל | כיבוד עשיר לאורך הכנס

והמעגל התרחב בשנים האחרונות.
כמה לא יהודים יש כיום בעולם
שהם בעלי זכויות לעלות לארץ?
"כבר היום יש כעשרה מיליון
זכאי עלייה לא יהודים בעולם. בכל
יום שעובר, מספר היהודים הזכאים
לעלות לישראל קטן, ומספר הלא
יהודים גדל. כל יהודי שמתחתן עם
לא יהודייה מקנה זכויות לממוצע
של עשרה לא יהודים נוספים לע'
לות לארץ. השיעור הגבוה ביותר
נמצא במדינות חבר העמים, כי שם,
כתוצאה מהמשטר האנטי-יהודי, נ'
שואים מעורבים החלו כבר באמצע
המאה ה-20".

רובם מזרע ישראל, וצריך למצוא את
הדרך ההלכתית הטובה ביותר כדי
שיוכלו להשתלב ולהיות חלק מהעם
היהודי באופן מלא.
"עם זאת, הצד השני של אותו
מטבע הוא לצמצם את דלת הכני'
סה. לא יכול להיות שנשקיע הרבה
מאמצים נכונים בגיור, אבל דלת
הכניסה לישראל תהיה פרוצה לחלו'
טין באמצעות חוק השבות".
כמה לא יהודים עלו לישראל
במהלך השנים מכוח סעיף הנכד?
"המדינה מסתירה את נתוני הע'
לייה הלא יהודית. לגורמים שונים יש
ככל הנראה אינטרס לא לחשוף את

ח"כ יולי אדלשטיין: תעזבו את חוק השבות בשקט.
אני שומע דיבורים על הצורך לשנות את סעיף הנכד.
אם זה יקרה, בעוד חמש שנים אין חוק שבות,
כל אחד יוכל להתאזרח וזו תהיה מדינת כל אזרחיה

שרקי מוסיף כי "לפני כ-20 שנה
רשות האוכלוסין וההגירה קבעה
נוהל חדש - נוהל הנין. הוא קובע
שאם נכד של יהודי מגיע לישראל
ורוצה להגיע יחד עם הילד שלו,
כלומר הנין של היהודי, הוא יוכל
לעשות זאת ולקבל מעמד. זה היגיון
מעוות, שמתבסס על הרצון לא לק'
רוע את משפחות, אבל למעשה יוצר
סעיף נכד מתגלגל ומתרחב. בכל
פעם הגבול נחצה מחדש".

הנתונים לציבור, ולכן אני וחבריי
עושים מאמצים רבים למצוא ולפרסם
אותם. ממחקר ראשוני שלי עולה כי
ככל שעובר הזמן, יותר ויותר עולים
לא יהודים מדרגות קירבה רחוקות
עולים לישראל. בתחילת שנות ה-90
מרבית העולים הלא יהודים היו בני
זוג וילדים קרובים מדרגה ראשונה,

הפעילות
הפרלמנטרית
החלה. ח"כ אליהו
לצד חוק השבות
המקורי מ-1950
✓

עולה לנו

